

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Руслан Кацавець

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Навчальний посібник

2-ге видання, доповнене

КИЇВ • АЛЕРТА • 2019

УДК 159.9:34(075.8)
К30

*Затверджено Вченою радою Інституту інфраструктури
технологій і права як навчальний посібник
(Протокол № 6 від 29 січня 2018 року)*

Рецензенти:

В. В. Молдован – доктор філософії у галузі права, професор;

В. М. Рудик – кандидат психологічних наук, професор.

Кацавець Р.С.

К30 Юридична психологія. Навч. посіб. 2-ге вид., доповн. К.: Алерта.
2019. 150 с.

ISBN 978-617-566-562-6

Навчальний посібник складається із 7 розділів. У них розглядаються завдання юридичної психології, спрямовані на розвиток нових концепцій; розроблення рекомендацій щодо здійснення правотворчої і правозахисної діяльності. Порушено питання теорії особистості людини. Наголошено на психологічних особливостях юридичних процедур; проведенні окремих процесуальних дій. Звернено увагу на етико-психологічні основи працівників юридичних професій (прокурора, адвоката, судді та ін.). Проаналізовано роль нових галузей юридичної психології у сучасному суспільстві.

Для студентів юридичних факультетів вищих навчальних закладів України. Також адресується всім, хто хоче удосконалити знання із юридичної психології.

УДК 159.9:34(075.8)

ISBN 978-617-566-562-6

© Кацавець Р. С., 2019,

© Видавництво «Алерта», 2019

ЗМІСТ

<i>Переднє слово</i>	3
----------------------------	---

Розділ 1. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА

1.1. Психологія: предмет, завдання.....	6
1.2. Історичний розвиток психології.....	7
1.3. Становлення психології як науки. Формування нових концепцій.....	9
1.4. Психологія у системі наук.....	11
1.5. Сучасна психологія: структура і методи.....	13
1.6. Тестування. Анкетування. Бесіда. Інтерв'ю.....	15
Запитання: зміцнюймо знання.....	17

Розділ 2. СУТНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЛЮДИНИ

2.1. Теорії особистості. Самосвідомість і Я-концепція.....	19
2.2. Емоції і почуття.....	22
2.3. Темперамент: розвиток вчення. Аспекти поведінки та діяльності людини.....	24
2.4. Характер: поняття і структура.....	26
2.5. Ставлення до людини – головна ознака характеру.....	28
2.6. Здібності. Задатки. Обдарованість.....	31
2.7. Талант і геніальність.....	34
Запитання: зміцнюймо знання.....	35

Розділ 3. ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: СУЧАСНИЙ ВИМІР

3.1. Юридична психологія: предмет, завдання, структура.....	37
3.2. Юридична психологія: розвиток, становлення, зв'язок з іншими науками.....	39
3.3. Особистість: діяльність і потреби. Здійснення мети.....	41
3.4. Спілкування: функції, структура.....	43

3.5. Невербальна комунікація: етико-психологічний аспект.....	45
Запитання: зміцнюймо знання.....	47

Розділ 4. ЮРИДИЧНІ ПРОФЕСІЇ ТА ЮРИДИЧНІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ З ПОГЛЯДУ ПСИХОЛОГІЇ

4.1. Психологічна підготовленість майбутніх юристів.....	49
4.2. Основні характеристики юридичних професій.....	50
4.3. Обов'язок і мораль працівників юридичних професій.....	57
4.4. Основні закони мислення.....	59
4.5. Психологічно-правові основи процесуальних документів. Особливості мови.....	60
Запитання: зміцнюймо знання.....	63

Розділ 5. РОЛЬ НОВИХ ГАЛУЗЕЙ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

5.1. Галузі юридичної психології: загальні засади.....	65
5.2. Правова психологія особи: правосвідомість і правове мислення.....	66
5.3. Психологія впливу: правове виховання особи. Попередження злочинів.....	68
5.4. Кримінальна психологія: бачення вчених.....	70
5.5. Психологія особистості злочинця.....	72
5.6. Особливості мотивації групових злочинів.....	74
5.7. Судова психологія: завдання суду. Діяльність судді.....	77
5.8. Психологічні особливості судового процесу. Рішення суду.....	79
5.9. Підсудний: особливості психологічного стану.....	81
5.10. Пенітенціарна психологія: особливості осіб у місцях позбавлення волі.....	83
5.11. Роль пенітенціарної педагогіки у місцях позбавлення волі.....	84
5.12. Закономірності педагогічного процесу у пенітенціарних установах.....	86
Запитання: зміцнюймо знання.....	88

Розділ 6. ПСИХОЛОГІЯ ВПЛИВУ СЛОВОМ

6.1. ОБВИНУВАЛЬНА ПРОМОВА ПРОКУРОРА.....	90
6.1.1. Зміст, побудова обвинувальної промови.....	91
6.1.2. Засоби і прийоми побудови вступної частини обвинувальної промови.....	93
6.1.3. Аналіз і оцінка доказів.....	95
6.1.4. Обґрунтування кваліфікації злочину, характеристика особи підсудного та пропозиція про міру покарання.....	96
6.1.5. Аналіз причин і умов, що сприяли вчиненню злочину. Прикінцева частина обвинувальної промови.....	98
6.2. ПРОМОВА АДВОКАТА:ПСИХОЛОГІЯ ЗАХИСТУ.....	99
6.2.1. Зміст і побудова захисної промови.....	101
6.2.2. Виклад фактичних обставин.....	102
6.2.3. Аналіз та оцінка доказів.....	103
6.2.4. Обґрунтування кваліфікації злочину та характеристика підсудного.....	106
Запитання: зміцнюймо знання.....	109

Розділ 7. З ІСТОРІЇ СУДОВИХ ПРОМОВ

7.1. Судові промови античного світу.....	111
7.2. Логографи античної Греції.....	113
7.3. Юстиція Древнього Риму.....	114
7.4. Античне судове красномовство.....	116
7.5. Інститут судової промови в українському судочинстві: виникнення та розвиток.....	118
7.6. Реформа судової системи (XIX ст.).....	120
7.7. З історичних сторінок судочинства: законои, рішення, положення.....	121
Запитання: зміцнюймо знання.....	123

Додатки.....124

СЕМІНАР-ТРЕНІНГ: ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО (для юристів).. 124

Про автора140

Авторська література..... 141